

mecca
www.mecca-consulting.at

„Maßarbeit aus einer Hand“

Paul-Hörbiger-Weg 12 | 1130 Wien

www.mecca-consulting.at

CSR-Net
Corporate Social Responsibility - Network

Edukační podklad

SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST ORGANIZACÍ (CSR) VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ REGIONÁLNÍ OBLAST

EUROPEAN UNION

Interreg
Austria-Czech Republic
European Regional Development Fund

Zhotovitel

mecca consulting

Zpracování mecca

DI Dr. Hannes Schaffer

DI Cornelia Fischer

„Naší silnou stránkou je pestrost“

Titulní obrázek: pixabay.com

mecca consulting - DI Dr. Hannes Schaffer

Technická kancelář pro územní a krajinářské plánování
Ekonomické poradenství | IT-slужby

1130 Wien | Paul-Hörbiger-Weg 12 | Tel.: +43-676-634 06 24
office@mecca-consulting.at | www.mecca-consulting.at

Obsah

Region	1
Obsah	3
1 Úvod	4
2 CSR ve veřejné správě a v obcích - environmentální oblast	5
2.1 Legislativní rámec	6
2.2 Význam na komunální úrovni	7
2.3 Výsledky dotazníkového šetření CSR v obcích v České republice a v Rakousku	7
2.4 Doporučení pro realizaci na komunální úrovni	10
2.5 Doporučené aktivity k tématu region na komunální úrovni	12
2.5.1 Zásady	12
2.5.2 Zapojení komunity	12
2.5.3 Regionální zadávání zakázek	12
2.5.4 Vzdělání a kultura	13
2.5.5 Vytváření pracovních míst a zajištění profesního vzdělávání	13
2.5.6 Vytváření blahobytu a příjmů	13
2.5.7 Investice ve prospěch obecného blaha.....	13
2.6 Příklady realizace opatření na komunální úrovni	14
2.7 Tipy pro začátek	17
2.7.1 Návrhy pro oblast regionálních aktivit	18
2.8 Odkazy, nástroje a užitečné informace z oblasti CSR.....	19

1 Úvod

Cílem této příručky je zlepšit povědomí a angažovanost obcí v Rakousku a České republice při implementaci principů společenské odpovědnosti (CSR) a poskytnout obcím přehled o možnostech implementace.

CSR spočívá na následujících pilířích

- **Ekonomická oblast:** zahrnuje podporu odpovědného a transparentního řízení úřadu, jako je podpora udržitelného zadávání veřejných zakázek, prezentování boje proti korupci atd.
- **Sociální oblast:** zahrnuje odpovědnost a zdvořilé zacházení se zaměstnanci, nefinanční benefity pro zaměstnance, příspěvky ke sladování pracovního a soukromého života zaměstnanců, účast zaměstnanců na procesech, které vedou ke zlepšení výkonnosti organizace.
- **Environmentální oblast:** zahrnuje ochranu a zlepšování životního prostředí, např. environmentální aktivity, které jsou nad rámec legislativy - normy ISO, environmentální audity, využívání druhotných surovin a obnovitelných zdrojů energie (solární panely, elektromobily ...) atd.
- **Regionální oblast:** zahrnuje podporu místních skupin nebo organizací nad rámec legislativy, jako je zlepšování životní úrovně, zdraví, bezpečnosti, vzdělávání a kulturního rozvoje občanů, podpora místních/regionálních výrobců atd.

2 CSR ve veřejné správě a v obcích - environmentální oblast

Pojem **Corporate Social Responsibility / Společenská odpovědnost firem (CSR)** popisuje udržitelný způsob podnikání ve prospěch společnosti. I když CSR pochází ze světa podnikání, stává se stále důležitější také pro oblast veřejné správy a obce.

Ačkoli Corporate Social Responsibility (CSR) jako dobrovolný příspěvek k udržitelnému rozvoji přesahuje zákonné požadavky (compliance), je tato forma společenské odpovědnosti stále více vyžadována.

CSR je v souladu s Agendou OSN 2030, která byla přijata v roce 2015 a ke které se Rakousko i Česká republika zavázaly. Jejich 17 cílů udržitelného rozvoje nabízí mezinárodně závazný rámec, ve kterém jsou systematicky zohledňovány všechny dimenze udržitelného rozvoje, což má zajistit dobrý život pro všechny v souladu s principem „Leaving no one behind“.

Obrázek 1: Cíle udržitelného rozvoje

Zdroj: <https://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>

Při implementaci SDG hrají obce zásadní roli. Mnoho obcí již začlenilo cíle udržitelného rozvoje OSN do své komunální strategie, jelikož je pro starosty důležité, starat se o zlepšení kvality života svých občanů, zajistit vhodné prostředí pro další generace a v Agendě 2030 vidí příležitost pro udržitelný rozvoj.

Pro oblast životního prostředí jsou relevantní následující cíle, ke kterým se obce zavázaly a které realizují v rámci široké škály projektů:

Tím, že se obce, města a komunity zabývají dopady svého jednání, identifikují příležitosti a rizika a transparentně informují o svých cílech a opatřeních, aktivně se zapojují do dialogu se zainteresovanými stranami. Reporting udržitelnosti lze využít jako příležitost k zahájení procesů zlepšování v managementu a k zajištění budoucí životaschopnosti organizace.

2.1 Legislativní rámec

V roce 2011 zveřejnila Evropská komise strategii společenské odpovědnosti firem s cílem vytvořit prostřednictvím podpory **Corporate Social Responsibility** příznivé podmínky pro udržitelný růst, odpovědné hospodaření a v dlouhodobém a střednědobém horizontu zajistit pracovní místa. Komise vyzvala firmy, aby při zpracovávání svého přístupu k CSR použily jako příručku jeden ze tří souborů pravidel:

- norma ISO 26000 pokyny pro společenskou odpovědnost,
- globální pakt Organizace spojených národů nebo
- směrnice OECD pro nadnárodní společnosti

„Pokyny pro společenskou odpovědnost“ byly zveřejněny koncem roku 2010 jako mezinárodní norma ISO 26000 a 1. ledna 2011 publikovány jako ONR v německém jazyce.

Soubor pravidel popisuje principy, témata a oblasti působení společenské odpovědnosti a poskytuje informace o tom, jak lze CSR integrovat do stávajících strategií, procesů a systémů. Centrálními tématy jsou přitom organizační management, pracovní postupy, lidská práva, životní prostředí, spotřebitelská problematika a rozvoj prostředí.

V podobě pravidel ONR ISO 192500 Společenská odpovědnost organizací (CSR) zveřejnila společnost Austrian Standards praktický dokument norem pro implementaci ISO 26000. To umožňuje komplexní integraci principů a směrnic normy ISO 26000 do řízení firem, ale také NGO a dalších neziskových organizací. Dále to pak umožňuje prokázat dodržování těchto pokynů vůči třetím stranám prostřednictvím příslušné certifikace.

Pravidla ONR jsou aplikovatelná na každou organizaci, která má v úmyslu

- integrovat dobrovolně a nad legislativní rámec společenské resp. sociální záležitosti, zájmy životního prostředí a udržitelné hospodaření do své činnosti a do vzájemných vztahů se zájmovými a zainteresovanými skupinami,
- zabývat se dopady svých rozhodnutí a aktivit na otázky sociálního rozvoje společně se skupinami zainteresovaných stran, učit se z nich a vyhledávat a realizovat udržitelná řešení,
- za tímto účelem zavést, udržovat a neustále zlepšovat odpovídající systém řízení,

- prokázat shodu s tímto dokumentem prostřednictvím: vlastního určení a předložení vlastního prohlášení; nebo potvrzením vlastního prohlášení externími stranami; nebo prostřednictvím kontroly aktéry, kteří mají o organizaci zájem nebo vůči ní nároky; nebo prostřednictvím kontroly nezávislými externími znalci

2.2 Význam na komunální úrovni

V běžné mluvě je pojem udržitelnost často spojován s ekologickou udržitelností. Téměř všechny otázky udržitelného rozvoje se koncentrují v komunálním sektoru. Kromě ochrany přírodních zdrojů se management udržitelnosti (neboli CSR - „Corporate Social Responsibility“) odehrává také v uvážené sídelní politice a využívání půdy, změně mobility a v sociální a zdravotní péči - tedy v oblastech, kde mají obce a města často přímý vliv. Řada možností se nabízí již v rámci vlastní administrativní budovy, např. zvýšením energetické účinnosti nebo kroky k dekarbonizaci pomocí vlastní výroby fotovoltaické energie na střešních a fasádních plochách. Tím se nejen snižuje ekologická stopa, ale obec tak investuje do svého zaměstnavatelského image.

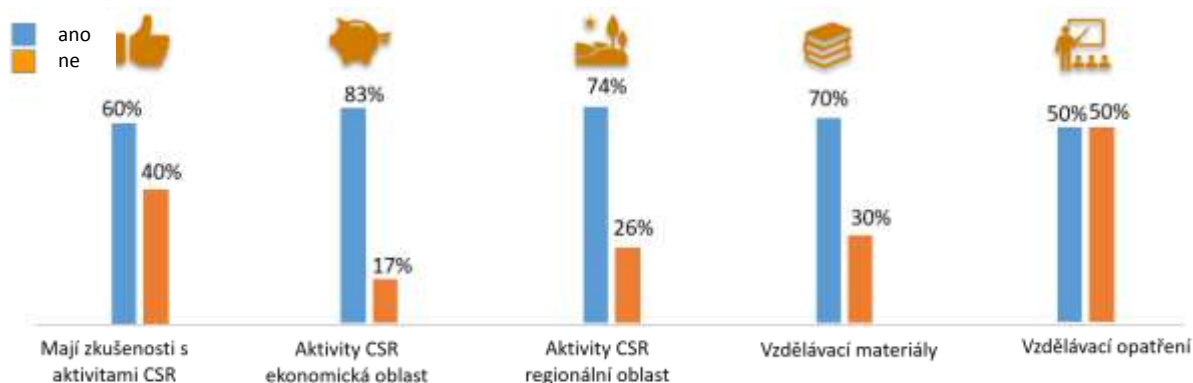
Pokud se obce, města a komunity zabývají dopady svého jednání, identifikují příležitosti a rizika a transparentně informují o svých cílech a opatřeních, zapojují se tak aktivně do dialogu se svými stakeholdery. Reporting udržitelnosti lze využít jako příležitost k zahájení procesů zlepšování v managementu a k zajištění budoucí životaschopnosti organizace.

2.3 Výsledky dotazníkového šetření CSR v obcích v České republice a v Rakousku

V rámci projektu CSR Net byl v **létě 2022** proveden rozsáhlý průzkum situace v obcích. Výsledkem **dotazníkového šetření** je zjištění současného stavu v oblasti aktivit CSR, které realizují instituce veřejné správy v česko-rakouském příhraničí. Odpovědi se týkaly období 2019-2021.

Průzkumu se zúčastnilo celkem 233 veřejných institucí a obcí, z toho 171 z České republiky.

Zkušenosti s aktivitami CSR má v **České republice** již šest z deseti obcí. Obce se do svých aktivit CSR nejvíce zapojují v ekonomické oblasti (83 % všech odpovědí), nejméně v oblasti regionální (74 % všech respondentů). Více než 70 % všech obcí má zájem o vzdělávací materiály, každá druhá se zajímá o vzdělávací opatření.

Zdroj: Dotazníkové šetření CSR Net léto 2022

Následující výroky poskytují dobrý náhled do výzev tématu CSR, zejména pro malé obce:

- *U malých úřadů s jedním zaměstnancem a neuvolněným starostou obce jsou témata CSR více v rovině osobních priorit a osobnostních kvalit jednotlivců, než ve vypracování strategií či vnitřních směrnic a hodnocení těchto procesů. (101 obyvatel)*
- *CSR principy se snažíme naplňovat bez znalosti oficiálního pojmenování. Jsou to principy zdravé a udržitelné obce. Vzdělávání v této oblasti a sdílení dobré praxe uvítáme. (1.370 obyvatel)*
- *Nejsme velkou obcí. Nemáme kapacity na popisování výše uvedených aktivit. jen je přirozeně máme obsažené v našich přístupech. (230 obyvatel)*
- *Bohužel v malých obcích není možnost věnovat se tématu CSR v hlubším pojetí a velmi ho rozvíjet. Samozřejmě je snaha nějakým způsobem aktivity CSR zpracovávat, ale zřejmě ne na vyšší úrovni. (930 obyvatel)*
- *Ze zkušeností vyplývá, že je třeba k CSR více osvěty ve veřejné správě (zejm. mezi volenými představiteli, kteří mnohdy nechápou význam CSR), ale i občany. (město - 33.370 obyvatel)*

Následující příklady uváděly obce jako realizaci principů CSR v oblasti regionálních otázek: transparentnost, udržitelné a regionální zadávání zakázek, podpora místních spolků, podpora regionálních zemědělců a vinařů, utváření povědomí v oblasti environmentálních a sociálních témat, podpora kulturních spolků, podpora dobrovolných hasičských sborů a včelařů.

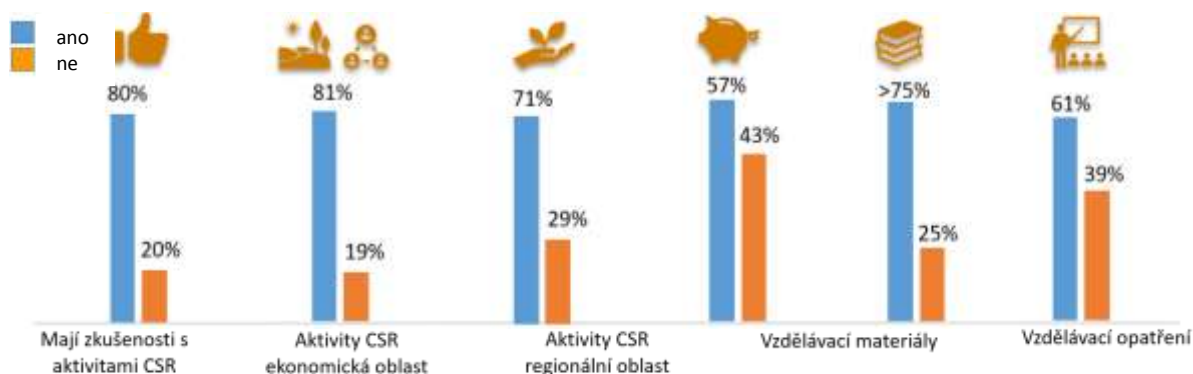
Jako příklad jsou zde uvedeny některé odpovědi z dotazníkového šetření obcí:

- *Udržitelné zadávání veřejných zakázek, oslovování lokálních firem, investice v souladu s programem rozvoje obce– uvedeno opakovaně*
- *Transparentně hospodaříme s veřejnými financemi. Občané si mohou zkontrolovat plnění rozpočtu pomocí tzv. rozklikávacího rozpočtu. Kromě usnesení zastupitelstva zveřejňujeme i usnesení z jednání rady města. U zadávání veřejných zakázek, včetně veřejných zakázek malého rozsahu (kde to není povinné) využíváme profil zadavatele, na kterém mají přístup k informacím o zakázce jak všichni dodavatelé, tak i ostatní.- uvedeno opakovaně*
- *Máme zavedena pravidla pro zadávání zakázek malého rozsahu nad rámec zákona o zadávání veřejných zakázek. Ve výběrových komisích se obměňuje složení. Plánujeme příjmy i výdaje i ve střednědobém výhledu, pravidelně orgány města hodnotí vývoj hospodaření města a vyhodnocují rizika, která mohou v souvislosti s plánováním financování vyvstat. O aktivitách města informujeme prostřednictvím mnoha informačních zdrojů.*
- *Finanční podpora rozvoje regionu (dotační programy, individuální dotace), nákup moderních vlakových souprav do majetku JMK, nadstandardní spolupráce s místními skupinami a organizacemi, spolupráce s vysokými školami, podpora kulturních tradic, ocenění Mistr tradiční rukodělné výroby, soutěž Nejlépe opravené kulturní památka, krajské Dožínky, podpora regionálních značek a produktů, soutěž Vesnice roku (z regionálních receptů, které jsou jednou z kategorií soutěže vznikla kuchařka Jihomoravský krajáček), projekt Jihomoravský kraj bez plastu, dotační programy na boj proti klimatické změně, oceňování udržitelných projektů (Cena za krajinu), studentské soutěže s environmentální tematikou, environmentální osvěta veřejnosti, projekt na podporu pěstounské péče, audit familyfriendlycommunity, Rodinné a seniorské pasy, zřizování a provoz Family a Seniorpointů, pravidelná cvičení složek Integrovaného záchranného systému, provoz Informační krizové linky Jihomoravského kraje*

(dobrovolníci z řad zaměstnanců JMK), které se aktivuje v krizových situacích (např. covid, tornádo, ukrajinská krize), Projekt zdravý Jihomoravský kraj, Den otevřených dveří KrÚ JMK

- Podpora činnosti spolků a neformálních sdružení, podpora a organizace mezigeneračních aktivit, zapojení občanů do péče o obec - projekt "O to se postarám já", besedy, výstavy a kurzy na různá témata, podpora bohatého kulturního a folklorního života v obci, podpora sportovních aktivit, podpora místních a regionálních výrobců (při akcích, propagací atd.), spolupráce s AOPK Mikulov a ZOO Brno v péči o významnou lokalitu, udržování povědomí o historii obce a významných rodácích - na to napojené aktivity a projekty.
- V obci se snažíme podporovat Sbor dobrovolných hasičů, neboť ti jsou v obci nositelem kulturního dění. Dále podporujeme místní včelaře.

V **Rakousku** má osm z deseti obcí již zkušenosti s aktivitami CSR. Obce jsou nejvíce zapojeny do svých CSR aktivit v **sociální a regionální oblasti** (81 %), následují environmentální aktivity (71 %) a nakonec ekonomika (57 %). Více než 3/4 všech obcí mají zájem o vzdělávací materiály, 61 % má zájem o vzdělávací opatření.

Zdroj: Dotazníkové šetření CSR Net léto 2022

Následující výroky poskytují dobrý náhled do výzev tématu CSR, zejména pro malé obce:

- *Naše zaměstnance podporujeme při vzdělávání **benefity**. Plánování pracovní doby zásadně koordinujeme se zaměstnanci. Velmi nám záleží na pružné pracovní době. Zaměstnanci se zkráceným pracovním úvazkem mohou krátkodobě svou pracovní dobu měnit, aby se mohli optimálně věnovat své druhé profesi (zemědělci) případně péči o děti. (2.266 obyvatel)*
- ***Elektronická správa spisů** - díky tomu precizní transparentnost vedení spisů, princip 4 očí, implementace compliance směrnice spolkové země Dolní Rakousko, pravidelné školení zaměstnanců v oblastech **compliance a boje proti korupci**, transparentní pravidla odpovědnosti (okresní hejtmanství)*

Následující příklady byly uvedeny obcemi v oblasti realizace aktivit CSR na téma regionální záležitosti: člen sdružení **Tut gut**, **Regionální nákup**, práce v **Agenda 21**, aktivní **kultura**, **kooperace obecních a regionálních spolků**.

Jako příklad jsou níže uvedeny některé odpovědi obcí v rámci dotazníkového šetření:

- V obci je inhalatorium, máme označení Zdravá obec, aktivní kulturní spolek, Fair- Trade -obec, informace o sociálních tématech jako je péče, demence
- Nová struktura trhů se zaměřením na regionální dodavatele, vybudování retenční nádrže (protipovodňová ochrana), vybudování cyklostezek;
- BhW Niederösterreich GmbH podporuje více než 100 vzdělávacích institucí v obcích Dolního Rakouska, které jsou organizovány ve sdružení BHW. Vzdělávací instituce jsou poskytovateli vzdělávání v jednotlivých obcích, pořádají přednášky, workshopy a další nabídky pro různé cílové skupiny. Primárně přispívají k řešení společensky relevantních témat, rozvíjejí kulturu učení a mají sjednocující účinek. To má přispět k rozvoji demokracie.
- Intenzivní spolupráce s regionálními sdruženími. Podpora komunitní spolupráce a svazů, rozvoj opatření a implementace prostřednictvím procesů Agenda21
- Řídící centrum Agendy 21 v rámci Hornorakouské Akademie budoucnosti: cca 170 obcí v síti Agenda 21 Horní Rakousko v kooperaci s regionálním managementem (odbor udržitelnost a životní prostředí), s dotačním programem pro udržitelný rozvoj/Agendu 2030/regionální utváření budoucnosti , GemeindeNavi Agenda 2030, Agenda 21/2030 -participační akce, zvyšování povědomí, vytváření sítí, angažovanost) pro hornorakouské obce a regiony ve spolupráci s regionálním managementem Horního Rakouska (odbor udržitelnosti a životního prostředí); vzdělávací program "Co-Design Zukunft" - kurz pro dovednosti v regionálním utváření budoucnosti; Revital – hornorakouský projekt pro opakované využití: síť sběrných, zpracovatelských a prodejních míst.

2.4 Doporučení pro realizaci na komunální úrovni

Jakkoli může být CSR a její užitek přesvědčivý, její skutečná implementace může být složitá. Obecně je vhodné na **management udržitelnosti** nahlížet **jako na cyklický proces**, který začíná prvním ze 3 kroků, a to stanovením současného stavu. Toto zjištění aktuální situace musí probíhat napříč odděleními, což znamená, že se rychle stává úkolem strategického řízení. Ve spolupráci s regionálními partnery (např. městskými službami) a různými zainteresovanými stranami (např. zaměstnanci v controllingu nebo místní občanské iniciativy) jsou pečlivě sbírána data, která tvoří základ každé zprávy o udržitelnosti.

Obrázek 1: cyklický model komunálního managementu udržitelnosti

Zdroj: https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/Projekte/Monitor_Nachhaltige_Kommune/MNK_Leitfaeden.pdf

Jakmile je zřetelné, kde se obec aktuálně nachází z hlediska udržitelnosti, měly by následovat úvahy o tom, kde by chtěla být ve střednědobém horizontu a jak by mohla vypadat cesta k tomuto cíli. To vše je zaznamenáno ve strategii udržitelnosti, jejíž rozdělení do několika oblastí činnosti se ukazuje jako velmi užitečné:

- **Politika:** zde je dbáno na to, aby byly komunální politické procesy transparentní a aby se občané mohli aktivně podílet na plánování a rozhodování.
- **Ekonomika:** v této tematické oblasti by měla být posílena regionální ekonomika a vytvořena odpovídající infrastruktura.
- **Ekologie:** tato oblast činnosti může podnítit pozitivní vývoj ve vztahu k ochraně klimatu, šetření zdrojů a zachování biologické rozmanitosti.
- **Sociální záležitosti:** svou roli zde nehraje pouze participace, rovné zacházení a rovné příležitosti, ale také kvalitní nabídka v oblasti vzdělávání, volného času a zdraví.

„Itinerář“ zahrnující všechny tyto otázky může obcím pomoci stanovit priority a definovat konkrétní cíle, které určí směr rozvoje v příštích několika letech. Po stanoveném rozpočtu - rozpočtu udržitelnosti - pak následuje realizace opatření na podporu udržitelnosti. Lze tak předejít nepříjemným překvapením a mít neustále přehled o financích. Cyklus se uzavírá kontrolou opatření, a to porovnáním nového stavu s tím předchozím.

2.5 Doporučené aktivity k tématu region na komunální úrovni

2.5.1 Zásady

Je nutné, aby obce při jednání s komunitami lidí, kteří v nich žijí, uznávaly a náležitě zohledňovaly jejich charakteristiky, jako jsou kultura, náboženství, tradice a historie.

2.5.2 Zapojení komunity

Je nutné, aby obec zapojovala reprezentativní skupiny komunity při stanovování priorit veřejných investic do obecné prospěšnosti a při aktivitách pro rozvoj společenství. Zvláštní pozornost by měla být věnována zranitelným, diskriminovaným, nezastoupeným, nedostatečně zastoupeným a marginálním skupinám.

Kromě toho je také důležité, aby se obec, pokud je to možné, podílela na místních sdruženích s cílem přispívat k obecnému blahu a k rozvojovým cílům komunity. Kromě toho by měli být lidé podporováni a vedeni k dobrovolnické činnosti.

2.5.3 Regionální zadávání zakázek

Zadání zakázky regionálním firmám vede k posílení lokální ekonomiky, což přispívá k zatraktivnění venkovského prostoru a předcházení migraci z venkova. Zákon o veřejných zakázkách nabízí obcím různé možnosti při výběrovém řízení na služby, takže se soutěže o veřejné zakázky mohou zúčastnit i regionální a malé podniky.

Přípustné možnosti jsou například:

- Výběrové řízení po částech: Při výběrovém řízení na stavební práce mají obce na výběr, zda zadají dílo jako kompletní zakázku generálnímu dodavateli, nebo dílo rozdělí na menší části (zadání kompletní zakázky nebo po částech). Pro regionální podnikatele je zadání zakázky po částech dostupnější. Následující příklad ukazuje výhodu takového zadání pro regionální firmy: Obec plánuje výstavbu mateřské školy. Pokud by obec vypsala výběrové řízení na služby generálního dodavatele, ocitl by se například truhlář před výzvou, jak požadované služby zajistit (stavební práce, malířské či elektrikářské práce atd.). Účast by byla pro truhláře obtížná nebo nemožná už z důvodu nedostatku kapacit a chybějících živnostenských oprávnění. V případě rozdělení zakázky na části nemusí truhlář zajišťovat všechny služby sám, ale může podat nabídku na část týkající se "truhlářských prací";
- Zvolení výběrového řízení příznivého pro region: realizace podlimitních výběrových řízení je jednodušší a tudíž atraktivnější pro regionální podniky
- Sociální udržitelnost ve veřejných zakázkách: rakouský spolkový zákon o zadávání veřejných zakázek z roku 2018 nabízí veřejným zadavatelům (viz § 4 BVergG 2018) možnost zohlednit při provádění zadávacích řízení sociální cíle (viz § 20 odst. 6 a § 23 BVergG 2018).

To zahrnuje například následující aspekty:

- zaměstnávání žen, osob v procesu vzdělávání, dlouhodobě nezaměstnaných, osob se zdravotním postižením a starších zaměstnanců
- podpora dobrovolnické činnosti

- zohlednění genderových aspektů
- férový maloobchod
- bezbariérový přístup
- příležitost pro všechny

Veřejní zadavatelé zakázek mohou kromě zákonem stanovených vymezení využít také zadání **vyhrazených zakázek ve prospěch participativních organizací a/nebo ve prospěch organizací/firem, jejichž hlavním účelem je profesní a sociální integrace**. To zahrnuje také **chráněné dílny, integrační podniky nebo jiné společnosti, jejichž hlavním účelem je sociální a profesní integrace osob se zdravotním postižením nebo jiným způsobem znevýhodněných osob** nebo zakázky v rámci programů v chráněných pracovních poměrech (viz § 23 BVergG 2018) ;

- poskytnutí informací o výběrovém řízení v lokálních médiích nebo
- výběr vhodných kritérií pro zadání zakázky (např. hodnocení reakční doby, hodnocení přepravní vzdálenosti).

Vždy je však třeba dbát na to, že **není přípustné zásadní vymezení skupiny účastníků řízení** (např. vyloučení určitých národností nebo výrobků).

2.5.4 Vzdělání a kultura

Obec by měla vzdělání podporovat na všech úrovních a zapojovat se do opatření zaměřených na zlepšení kvality a přístupu ke vzdělání a na podporu místních znalostí

Kromě toho by obec měla případně podporovat kulturní aktivity a oceňovat místní kultury a kulturní tradice, které jsou v souladu s lidskými právy. Měla by také zvážit podporu školení na téma společenské odpovědnosti a zvyšovat povědomí v této oblasti.

2.5.5 Vytváření pracovních míst a zajištění profesního vzdělávání

Je nutné, aby obec analyzovala dopad svých investičních rozhodnutí pro vytváření pracovních míst a pokud je to možné, a ekonomicky únosné, činila přímé investice, aby kromě vytváření pracovních míst docházelo také k potlačování chudoby.

2.5.6 Vytváření blahobytu a příjmů

Je nutné, aby se obec snažila upřednostňovat místní dodavatele výrobků a služeb a tam, kde je to možné, přispívala k růstu místních dodavatelů.

2.5.7 Investice ve prospěch obecného blaha

Je nutné, aby obec při plánování investičních projektů ve prospěch obecného blaha přihlížela k tomu, jak přitom lze podporovat rozvoj prostředí. Všechny aktivity by měly zlepšit příležitosti pro občany - místní rozvoj může podpořit například regionální zadávání zakázek a případný outsourcing.

2.6 Příklady realizace opatření na komunální úrovni

RepaNet" síť podniků pro opětovné použití a opravy produktů: rakouské podniky úspěšně realizují opatření na ochranu klimatu. Prodloužením životnosti oděvů, elektrických spotřebičů a dalších produktů odbornými opravami byly v Rakousku v roce 2018 uspořeny emise CO2 odpovídající produkci emisí malého města s 8 500 obyvateli. Jen v roce 2018 se podařilo opakovaně využít 12.632 tun zboží. Téměř polovina byla prodána 1,45 milionu zákazníků ve 103 Re-Use obchodech. Tato iniciativa také realizuje cíle udržitelnosti (SDG), konkrétně dosažení efektivnějšího využití zdrojů a omezování vzniku odpadu. Iniciativa navíc zajišťuje 1400 pracovních míst pro znevýhodněné osoby.

Doba trvání: od roku 2018, provádějící instituce: členové RepaNet - rakouské, sociálně ekonomicky zaměřené Re-Use podniky a opravy, partnerské instituce: BMLRT, AMS (úřad práce), spolkové země, obce

Mein Essen - meine Zukunft (Moje jídlo-moje budoucnost): V projektu „Moje jídlo - moje budoucnost“ předávají speciálně vyškolení farmáři a farmářky školákům znalosti o udržitelné výživě a pečlivém výběru potravin. V závislosti na ročním období se sezónní potraviny zpracovávají do hodnotných pokrmů. To je důležitý příspěvek k cíli podpory udržitelné spotřeby. Úzce související cíle potravinové bezpečnosti, zdraví a vzdělávání v oblasti udržitelnosti jsou v rámci tohoto na ochranu klimatu zaměřeného projektu s mnoha stakeholdery podporovány především po praktické stránce.

Doba trvání: od 2019, provádějící instituce: farmáři, partnerské instituce: Agrární komory, LFI, BMLRT, ARGE farmáři, AMA Marketing, školy, vzdělávací střediska

Nákupní program „ÖkoKauf Wien“¹ („Eko-nákup Vídeň):

Prostřednictvím nákupního programu „ÖkoKauf“ se město Vídeň již od roku 1998 stará o to, aby potřebné nákupy a následná spotřeba produktů probíhaly co nejekologičtějším způsobem. Spektrum sahá od textilií přes biopotraviny, prací prostředky, dezinfekční přípravky, kancelářské potřeby a nábytek až po stavební materiály. Rozsáhlé vědomosti o produktech v rámci iniciativy ÖkoKauf jsou také zpřístupněny soukromým spotřebitelům, a to prostřednictvím facebookové stránky. Ekologický nákupní program přispívá k realizaci řady cílů OSN a má pozitivní vliv na další cíle udržitelného rozvoje (SDG), včetně udržitelnosti v energetice, infrastruktuře, městech, při spotřebě a výrobě a včetně ochrany klimatu.

Doba trvání: od roku 1998, provádějící instituce: město Vídeň - ochrana životního prostředí v kooperaci s jednotlivými úřady města Vídně

¹ <https://www.wien.gv.at/umweltschutz/oekokauf/>

Strategie pro mládež napříč politickými sektory²

Prostřednictvím „Rakouské strategie pro mládež“, která byla vyvinuta s mladými lidmi a pro mladé lidi v souladu s myšlenkou posílení postavení, se Rakousko zavázalo k realizaci evropských cílů v oblasti mládeže (EYG) ve všech oblastech politiky. EYG aplikují mnoho oblastí SDG na sektor mládeže. Tyto cíle byly vyvinuty v rámci participativního procesu zahrnujícího více než 50 000 mladých lidí v Evropě. Cíle SDG (cíle udržitelného rozvoje) se tak v Rakousku jsou SDG nedílnou součástí strategie pro mládež - a z ní odvozených opatření celé spolkové vlády.

Doba trvání: Úprava s rokem 2018, provádějící instituce: spolkové kancléřství (kompetenční centrum mládeže), partnerské instituce: spolková ministerstva, instituce z oblasti mládeže

Sít' ÖKOLOG³

Tato síť inspiruje a povzbuzuje v rámci 10 akčních oblastí sítě ÖKOLOG školy dle jejich zaměření, potřeb a cílů k tomu, aby si stanovily priority: úspora zdrojů, snižování emisí, zdravá výživa, mobilita a doprava, školní klima a participace, poznávání přírody v okolí školy, utváření a využívání školních prostor, spolupráce se zainteresovanými stranami, kultura vyučování a učení a rozvoj školy. Akční oblasti sítě ÖKOLOG se také zabývají všemi 17 cíli udržitelnosti (SDG) (viz také plakát „ÖKOLOG a 17 cílů pro udržitelný rozvoj“). Školy zapojené do iniciativy ÖKOLOG tak aktivně přispívají ke zvládnutí současných globálních výzev, jako je změna klimatu, zásobování energií, nedostatek zdrojů atd., a přispívají tak i k dosažení cílů udržitelnosti (Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj Organizace spojených národů).

Doba trvání: od roku 1996, provádějící instituce: BMBWF, partnerské instituce: 580 škol

SDG Watch Austria⁴: 180 organizací občanské společnosti - spolupráce na realizaci SDG

V roce 2017 se spojily organizace občanské společnosti a založily „SDG Watch Austria“, s cílem podpořit ambiciózní realizaci Agendy 2030 a zapojení všech zúčastněných stran v Rakousku. Iniciativa s více než 180 členy je dnes jednou z největších platforem SDG v Evropě. Mezi významná doporučení SDG Watch Austria k dosažení SDG patří kromě jiného orientační rámec s jasnými politickými prioritami, cíli a závaznými opatřeními spolkové vlády, strukturované a transparentní procesy participace zahrnující občanskou společnost, vědu a podnikání, a dále pak pravidelné podávání zpráv parlamentu a veřejnosti prostřednictvím politiky a správy, jakož i přezkum zákonů a rozpočtů z hlediska jejich souladu s SDG.

Doba trvání: od září 2017, provádějící organizace: ÖKOBÜRO, AG Globale Verantwortung, koordinační kancelář rakouské biskupské konference, Evropská environmentální kancelář, partnerské instituce: 180 členských organizací z různých sektorů (boj proti korupci/transparentnost, vzdělávání, disabilities & mobilita, zdraví, globální spravedlnost &

² <https://www.bundeskanzleramt.gv.at/agenda/jugend/oesterreichische-jugendstrategie.html>

³ <https://www.oekolog.at/>

⁴ <https://sdgwatch.at/de/>

rozvojová spolupráce, genderová spravedlnost, mládež a děti, lidská práva, sociální věci, udržitelné hospodaření, udržitelné zemědělství, životní prostředí, klima, ochrana zvířat)

Iniciativa „Ghörig feschta“

V rakouské spolkové zemi Vorarlberg se obce při akcích, setkáních a jednáních řídí směrnicí „ghörig feschta“. Životní prostředí a regionální záležitosti jsou zde na prvním místě. Pro veřejné akce, setkání a jednání jsou stanovena přísná kritéria udržitelnosti: produkty zakoupené pro stravování účastníků by měly být regionální, bio, sezónní a - pokud jsou dováženy - mít označení FairTrade. Dále se používá pouze opakovaně použitelné nádoby. Lokalita je zvolena tak, aby se účastníci mohli dopravit veřejnou dopravou, na jízdním kole nebo přijít pěšky, což je nejen doporučováno, ale také odměněno například poukázkou na nápoje atd. Je zajištěn i bezbariérový přístup. Kromě toho je pozornost věnována energetické efektivitě a elektřině z obnovitelných zdrojů.

Skutečnou výzvou je zajištění dlouhodobého úspěchu. Obec Doren proto vsadila na neustálé zvyšování povědomí a práci s veřejností - a pozitivní výsledky jsou viditelné. Kromě témat, jako je udržitelné zadávání veřejných zakázek, předcházení vzniku odpadů atd., věnuje obec Doren při realizaci této iniciativy mimořádnou pozornost také výměně zkušeností mezi generacemi a tím i zachování předávání těchto hodnot.

Důležité

- šetrný přístup k životnímu prostředí prostřednictvím udržitelného nákupu potravin
- příspěvek ke zvyšování povědomí o udržitelnosti
- minimalizace odpadů
- vzor pro ostatní obce
- úspora nákladů díky opakovaně použitelnému nádobí a sklenicím a zamezení vzniku odpadu

Kontakt: 6933 Gemeinde Doren Kirchdorf 168 Tel.: +43 (0)5516 2018 e-mail: gemeindeamt@doren.at Web: <http://www.doren.at/>

iniciativa „17&wir“⁵

Prostřednictvím této sítě spolková země Dolní Rakousko od roku 2018 významně přispívá ke zvyšování povědomí, lepšímu seznámení se s cíli udržitelného rozvoje (SDG) a zprostředkování toho, jak je lze praktikovat na lokální úrovni. Soutěž projektů dobré praxe, poznávací cesty na téma udržitelnosti po celém Dolním Rakousku a semináře pro učitele k Agendě 2030 jsou hlavními implementačními aktivitami iniciativy „17&wir“. Iniciativa integruje a mobilizuje různé stakeholdery, včetně obcí, škol, podniků, farností, regionů a iniciativ. Týká se všech cílů udržitelného rozvoje, a je tedy relevantním nástrojem samosprávy.

⁵ <https://gleichwandel.n.at/>

Doba trvání: 2018 až 2019, provádějící instituce: Úřad dolnorakouské zemské vlády, partnerské instituce: Klimabündnis NÖ, Südwind NÖ, Fairtrade Österreich; podpořeno organizací Austrian Development Agency (ADA)

Aplikace pro obce GemeindeNavi Agenda 2030⁶

Tento inovativní nástroj od Hornorakouské akademie budoucnosti podporuje obce při provázání jejich budoucích plánů s cíli Agendy 2030. Aplikace GemeindeNavi přenáší všechny cíle udržitelného rozvoje (SDG) do konkrétních životních situací v obcích a jejich možností jednat, čímž podporuje jejich realizaci. Tento poradenský nástroj podporuje systematicky všechny obce, regionální svazy či podnikatelské sítě v rámci jejich závazku k udržitelnosti.

Doba trvání: od roku 2019, provádějící instituce: Oberösterreichische Zukunftsakademie, partnerské instituce: Regionalmanagement Oberösterreich GmbH, obce, regiony

2.7 Tipy pro začátek

Pro obce, které se začínají zabývat tématikou CSR - Corporate Social Responsibility, neexistuje jen ta jedna správná cesta. Je důležité začít, i když lze zpočátku dělat jen malé krůčky. V počáteční fázi se obce mohou soustředit na své silné stránky a realizovat první projekty v této oblasti. Z dlouhodobého hlediska je však angažovanost obce v oblasti CSR smysluplná a důvěryhodná pouze tehdy, je-li zakotvena jako součást celkové strategie obce a zahrnuje všechny komunální oblasti.

⁶ <https://www.ooe-zukunftsakademie.at/>

V uplynulých letech neustále roste význam CSR pro firmy. Tento nárůst významu není způsoben jen rostoucím očekáváním veřejnosti, ale také politickými požadavky. I když se například povinnost podávání zpráv v EU týká pouze velkých společností, musí tyto společnosti v rámci svých zpráv uvádět také úsilí o udržitelnost ve svých dodavatelských řetězcích. Z tohoto důvodu velké společnosti stále více vážou své dodavatelské smlouvy na dodržování kritérií udržitelnosti: požadují relevantní údaje o udržitelnosti před udělením zakázky, ukládají dodavatelům povinnost provádět audity CSR nebo od nich dokonce vyžadují systematické podávání zpráv o udržitelnosti. To znamená, že povinnost podávání zpráv v EU je více než relevantní i pro řadu malých a středních podniků - a často to znamená, že se nyní musí poprvé zabývat tématem CSR.

Pokud se nad tímto vývojem zamyslíme dále, bude i pro obce stále důležitější zabývat se CSR. Níže jsou proto uvedena některá opatření, která mohou obce přijmout v oblasti **regionálních záležitostí**.

2.7.1 Návrhy pro oblast regionálních aktivit

Zvyšování povědomí o regionálních potravinách a zdravé, rozmanité stravě na různých úrovních:

- iniciování a podpora regionálních trhů a obchodů s biopotraviny, regionální pop-up stores v nevyužitých prostorách. Propagování a podpora konzumace regionálních potravin
- zřízení komunální burzy jídla s cílem omezit plýtvání potravinami; finanční a organizační podpora projektů jako je projekt „Tafel“
- informování o souvislostech mezi spotřebou masa a změnou klimatu
- pravidelně zavádět v obecních úřadech a zařízeních dny bez masa

Zřizování opraven „Do it yourself“, obchodů s možností vzájemné výměny zboží nebo zapůjčení (např. jako dočasné použití), iniciování a propagování projektů typu „Sdílení místo nákupu nového“ a „Používání místo vlastnictví“

Iniciování a podpora projektů k posílení recyklace a předcházení vzniku odpadů

Pořádání exkurzí pro školáky podniků „dobré praxe“ v oblasti udržitelné výroby, organizace akcí zaměřených na úklid veřejného prostranství společně s žáky a dalšími zájemci

Vytváření ploch pro společné zahradničení, zejména v zařízeních péče o děti a školách

Jít příkladem:

- zavázat komunální zařízení (správa, školy, nemocnice...) k nákupu regionálních a fair-trade potravin
- prosazování ekologického a energeticky udržitelného zadávání zakázek v sektoru infrastruktury. Zpracování příslušných pracovních pokynů pro požadovanou praxi zadávání zakázek
- užší spolupráce se sousedními obcemi při rozdělování úkolů a zadávání zakázek (např. provoz vozového parku nebo nákup strojů)
- stanovení standardů pro fair trade (pracovního oblečení) ve veřejném sektoru
- vázat podporu akcí na kvalitu nabízeného stravování

Využití komunálního zákona o zadávání zakázek pro podporu místní oběhové ekonomiky

Rozvoj internetového/širokopásmového připojení jako předpokladu pro usídlení inovativních podniků

Navržení konceptů cestovního ruchu v souladu se sociální a ekologickou udržitelností (kritéria kvality pro podniky v oblasti cestovního ruchu a volnočasových aktivit, v případě potřeby kvantitativní omezení).

Neudělovat nová povolení pro výstavbu obchodních center na okraji obce/města. Vyžadování návrhu otevřených konceptů, které jsou integrovány do vzhledu obce, namísto uzavřených struktur budov (plán rozvoje)

2.8 Odkazy, nástroje a užitečné informace z oblasti CSR

Odborná literatura

- Bertelsmann Stiftung: Monitor Nachhaltige Kommune <https://www.bertelsmann-stiftung.de/de/unsere-projekte/monitor-nachhaltige-kommune/projektthemen/berichte-monitor-nachhaltige-kommune/>
- ICLEI (2007): Handbuch Projekt 21. Einstieg in ein zyklisches Nachhaltigkeitsmanagement http://www.nachhaltigkeit-kommunal.eu/fileadmin/files/Handbuch-Projekt21_Druck.pdf
- ISO 37101:2016 - Sustainable Development in communities - Management systems for sustainable development - Requirements with guidance for use <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:37101:ed-1:v1:en>
- Austrian Standards Institute: ONR 192500 ICS 03.100.01 Gesellschaftliche Verantwortung von Organisationen (CSR), Wien, 2011
- Institut für Umwelt Friede und Entwicklung (2021b): INFORMATIONSPAPIER Kurz erklärt: Sustainable Development Goals und deren Relevanz für nachhaltige Entwicklung in Gemeinden in Österreich, https://www.iufe.at/fileadmin/user_upload/IUFE_Informationspapier_Agenda_2030_und_SDGs_in_Gemeinden_2021.pdf
- KDZ-Zentrum für Verwaltungsforschung (2021): STUDIE Die Umsetzung der Agenda 2030 in Österreichs Städten, <https://www.kdz.eu/de/wissen/studien/die-umsetzung-der-agenda-2030-oesterreichs-staedten>
- SDGs in Städten Beispiele für die Umsetzung der UN Nachhaltigkeitsziele auf kommunaler Ebene verfasst von Mag. Thomas Prorok Lena Rucker, BSc., KDZ Zentrum für Verwaltungsforschung Wien, 2018

Odkazy

<https://www.austrian-standards.at/de/themengebiete/management-qualitaet-risiko/corporate-social-responsibility>

[Aktionsplan für eine nachhaltige öffentliche Beschaffung](#)

<https://www.cdp.net/en/cities>

<https://www.nachhaltigkeitsstrategie.de/kommunen/kommunen-nachhaltigkeit/handlungsfelder-leitsaetze>

https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/Projekte/Monitor_Nachhaltige_Kommune/MNK_Leitfaeden.pdf
<https://www.klimaschutz.de/kommunalrichtlinie>
<https://www.csr-in-deutschland.de/DE/CSR-Allgemein/CSR-in-der-Praxis/CSR-Management>

Přehled nejruznějších opatření, strategií v oblasti udržitelnosti naleznete také na stránkách www.nachhaltigkeit.at

Příklady projektů CSR

- aktivity CSR spolkové země Dolní Rakousko a informace o aktuálních dotacích k tomuto klíčovému tématu naleznete [zde](#).
- BUSINESSART: rakouský magazín udržitelného hospodaření vč. webové stránky se zajímavými články, odkaz: www.businessart.at
- **Instituce, které se zabývají tematikou CSR**
- respACT - austrian business council for sustainable development je přední firemní platforma pro společenskou odpovědnost firem (CSR) a udržitelný rozvoj v Rakousku. Na této webové stránce naleznete rozsáhlé informace o tématice udržitelnosti, jako jsou tipy na akce, odkazy na nástroje související s CSR, informace o odvětví, manuály a brožury www.respect.at
- CSR Consultants Experts-Group: profesní sdružení podnikového poradenství, účetnictví a informačních technologií rakouské hospodářské komory vytvořilo CSR Experts Group, která také vyvinula manuál pro „udržitelné poradenství“. Kontaktní osoby ve spolkových zemích a samotný manuál naleznete [zde](#)!

Akademické a profesní vzdělávání

[MSc Sustainability und Responsible Management - FH des BFI Wien](#) : magisterské studium MSc „Sustainability & Responsible Management“ získání titulu: Master of Science (MSc) "Sustainability & Responsible Management", doba studia 4 semestry, 90 ECTS Credits

[Management životního prostředí a udržitelnosti Master | IMC FH Krems](#): magisterský titul „Management životního prostředí a udržitelnosti“, doba studia 4 semestry, při zaměstnání, 120 ECTS Credits

[Kurz Corporate Social Responsibility a management udržitelnosti CSR - Quality Austria](#): kurz Corporate Social Responsibility a management udržitelnosti CSR